

veliki zločin, potrebno ga je suočiti sa silama mraka, koje su danas konačno prepoznate. I da nas ponovo podseti na našu humanitarnu misiju na Kosovu i duboku ideološku podelu između idealnog Novog sveta i starog sveta prepunog sukoba. Čomski upozorava da je poruka pisca prikaza CKK da mi možemo nastaviti dalje "čistih ruku i srca" kao božja nacija (Chomsky 2000).

Različiti su motivi nastanka CKK: trebalo je bilansirati stoleće i socijalizam koji mu je dao pečat, u Francuskoj srušiti autoritet KPF, u ličnom pogledu prevladati komunističku prošlost radikalnim pokajanjem i "prenaglašenim antikomunizmom" (većina pisaca su bivši maoisti, a S. Kurtoa je čak četiri godine bio profesionalni kadar jedne maoističke organizacije u Francuskoj). Kao i niz ostalih pisaca, i ova grupa autora htela je senzaciju, provokaciju, rušenje tabua. Tvrdnja Kurtoa da je holokaust uspešno potisnuo komunističke zločine ne stoji, jer se u Nirnbegu nije sudilo zločincima nad Jevrejima, a debate oko holokausta počinju tek kasnih 1960-ih. Ne samo naknadnim objašnjenjem nego i svojim predgovorom redaktor je CKK diskreditovao kao politički projekat, iako u njoj ima i zanimljivih novih podataka i ocena. Još pre izlaska knjige došlo je do spora među piscima CKK. N. Vert (Werth) i Margolin su se usprotivili pomenutom predgovoru i načinu poređenja nacizma i komunizma. Vert je podvukao da su se kod nacizma doktrina i realnost potpuno slagali, a kod komunizma su totalno suprotstavljeni (Hahn 1997). Nakon izlaska knjige Vert i Margolin odgovorili su redaktoru u Le Mond pokušavajući da ublaže vlastito imanentno objašnjenje: "Komunizam na vlasti nije pravio konstantne masakre... Masovni zločini bili su skandal u istoriji komunizma, i ne ispunjavaju čitav njegov horizont. Nisu bili univerzalni. Nema ih na Kubi, Nikaragvi ni u nekim zemljama Istočne Evrope. Tamo gde ih je bilo, zbili su se u vremenski ograničenim periodima, izuzev Kambodže gde je Pol Pot bio na vlasti 4 godine. U istoriji SSSR-a traju ukupno 10 godina: 1918-1922, 1930-1933, 1937-1938, a oko 15 godina u istoriji NR Kine (1946-1955; 1959-1961; 1966-1968). Dalje, mora se razlikovati svesna represija i namerno uništavanje, koji se u određenim periodima ne mogu sporiti, s jedne strane, od dogmatske utopije, nametnutih poreza (koji su opterećivali seljake) i nedostatka realnosti kod vladajućih elita, što je odvelo velikoj gladi u SSSR-u i Kini s druge strane" (Cit. prema Schmid 1997, Margolin 1999 b). U intervjuu berlinskom "Dnevniku" nekoliko dana posle izlaska knjige i Vert se "povukao" (Hahn 1997). Priznao je da boljševici imaju relativno malo zajedničkog sa Crvenim Kmerima i da su istorijske situacije potpuno različite, jer "to nije ista faza istorije 20. veka". U Kambodži je režim verovao da ima malo vremena, otuda veliki teror, to je bila reakcija na zbivanja u Vijetnamu i Kini. Za razliku od redaktora CKK, Vert drži da u socijalizmu nema "zločina protiv čovečnosti" jer je to pravna definicija. Inače bi se tako mogao nazvati i teror na Madagaskaru 1947. gde je više stotina hiljada Malgašana masakrirano od Francuza. Nema dokaza da su nacisti kopirali sovjetske logore, kao što kaže Kurtoa (Hahn, 1997). Verovatno su neslućena politizacija knjige i neslaganje sa urednikom naveli Verta i Margolina da ublaže svoja gledišta.

Naknadno ublažavanje nije uticalo na žestinu debate. Generalni sekretar KP Francuske I (Hue) poručio je redaktoru CKK da na početku nacizma stoji mržnja prema čoveku, a na početku komunizma – ljubav. Istoričarka L. Marku (Marcou) takođe je sporila knjigu, književnik M. Nado (Nadeau) optužio je pisce knjige kao lažove, a slično je reagovao i književnik G. Perol (Perrault 1997, Ackermann 1999, S. 169-170). U francuskim debatama kritika CKK često je povezivana sa kritikom kapitalizma. CKK su branili mnogi antitotalitarni intelektualci, bivši levičari: istoričar P. Briankon (Briancon),